

ZPRAVODAJ 3

Neděle 5. srpna 2001

Když nás hra nevychýlí z rovnováhy, pak jsme strávili nevyvážený večer.
Peter Brook

Od 9.00 do 13.00 hod.

Učebny semináře a dílny KnMD

SPŠ od 9.00 do 12.00 hod.

Rozborový seminář SČDO

Malý sál JD v 10.00 hod.

Diskuzní klub

Malý sál JD ve 14.00 hod.

Problémový klub

Jiráskovo divadlo ve 14.00 a 16.30 h.

DS Potoň-Slovenské pohronské
javisko Levice

Karol Horváth: Ochladzuje sa

Park A. Jiráska v 15.00 hod.

Dětské taneční pohybové hry
ZUŠ Červený Kostelec
17.00 hod.

Koncert hudební skupiny
Či psi? z Hronova

Park A. Jiráska v 17.45 hod.

Pocta A. Jiráskovi
(položení květin k pomníku AJ)

Schody Jiráskova divadla v 18.30 hod.

Vítání souborů

Nejhodnější medvídci Hradec Králové.

DS Jirásek Česká Lípa
Útulek Brno

Jiráskovo divadlo v 19.00 a 22.00 h.

Nejhodnější medvídci Hradec Králové

Divadlo na tahu Praha

Samuel Königratz:

Ještě žiju s plácačkou, věšákem a čepicí

Sál Josefa Čapka v 19.00 a 22.00 h

Theater der Jugend Paderborn, SRN

Volně podle Wilhelma Busche:

Max a Moritz

Park A. Jiráska ve 21.00 h

Koncert skupiny RUM P.S. Brno
a STOLETÍ NUDY

Sál Josefa Čapka ve 23.00 h

Divadelní klub

Poděkování souborům

JE LÉPE MÍTÍ PO SMRTI ŠPATNÝ EPITAF, NEŽ ZA ŽIVA ŠPATNOU POVĚST U HERCŮ...

Řečníci a projevy – to je smrt každé pozitivní události, proto bych odvrhl jakýkoliv projev a řekl jen pár slov na začátek. Když jsem v roce 1962 stál na tomto náměstí a poslouchal zahájení tehdejšího hronovského festivalu, nenapadlo mě vůbec, že v roce 1966 budou kvůli mně dezinfikovat Jiráskovo divadlo, protože jsem tady dostal žloutenku, a už mě vůbec nenapadlo, že to budu já, který tady jednou bude tento festival zahajovat.

Milé dámy, vážení pánové, jelikož ho zahajují už potřetí, já opravdu nevím, co bych vám řekl nového... Jen bych rád zopakoval, že sem jezdím strašně rád, že tady mám spoustu kamarádů, že si nesmírně vážím všech těch, kteří dělají amatérské divadlo. Já si myslím, že se člověk nemá opakovat, že nemá vstoupovat dvakrát, neřkuli třikrát, do stejné řeky. Proto jen přeji těm, kteří budou měřit na tomto jevišti své síly, ať všichni uspějí. Vám, kteří se na ně budete chodit dívat, přeji hluboké zážitky, a to nejen umělecké. A pokud se týká hronovských, tak bych rád v této souvislosti citoval svého alžbětinského kolegu „Je lépe mítí po smrti špatný epitaf, než za živa špatnou pověst u herců.“ Zlomte všichni vaz.

To byla slova ministra kultury, věrného návštěvníka Jiráskova Hronova. Zahajovací a vítací ceremonie ale probíhaly vlastně celý den. Pravda, první už předcházející večer, kdy křepčení u Ohně přátelství zhatil přívalový liják. Dnešní den byl v počasí umírněnější, i když pár kapek spadlo. Pana ministra a další čestné hosty čekal maraton - slavnostní přijetí na radnici, uvítání na schodech divadla, oficiální večere, návštěva divadelních představení.

Pro diváky nejatraktivnější je samozřejmě pochod ztepilých mažoretek městem za břeského vyhrávání Koletovy dechovky. I letos si užili dostatečně – pěkně „vysoustruhovaná děvčata“ v kraťoučkových sukýnkách zvedala kolena a vyhazovala paličky o sto šest... Zlidštění oficialit klasickým intermezem s nefungujícím mikrofonom (Paní starostka: „Teď se potvrdilo, že jsme na přehlídce amatérského, ne profesionálního divadla, protože se vše podařilo až na druhý pokus...“) vystřídaly krátké projevy ministra a hejtmána Královéhradeckého kraje (podívanou průběžně zpestřoval synek Jolany Voldánové Vojtíšek, který se šarmem korzoval před špalírem mažoretek). A pak přišlo dramatické překvapení – přibelhalo se zestárlé, poněkud již odrbané 20. století, aby konečně opustilo tento svět, a bylo vystřídáno stoletím jednadvacátým, mladičkým suveréním Kašpárkem cinkajícím rolníckami... Prozradme, že protagonisty výstupu podle scénáře ing. Houška byli členové hronovského souboru Bedřich Beran a Adéla Faberová. A pak už byla z divadla vynesena česká vlajka, aby po dobu konání festivalu zaujala místo na stožáru před divadlem.

Tak si jen všichni přejme, ať se nám tu líbí.

jas

OBRÁTIL JSEM OČI K NEBÍČKU...

(Rozhovor s ministrem kultury Pavlem Dostálem)

„Kde je Hulec, kde je Hulec?“ volal po Hře o **Dorotě** ministr kultury Pavel Dostál. Hrnul se ze sálu a dal mi herdu do zad. „To jste na Hronov vybral vy?“ „Ano, ale...“ odpověděl jsem a raději ihned kontroval.

Koukám, že jste v Hronově bez své pověstné šály. Kam jste ji dal?

Já jsem zjistil, že když si nevezmu šálu, tak se to stane středem dění... Šála už nezabírá, ale když si ji nevezmu, lidé si ihned říkají: „Bože, co se to děje, že nemá šálu!“

Takže chcete být stále ve středu zájmu, anebo mě teď šálíte?

No, ve skutečnosti je to tak, že jsem přijel přímo z dovolené, a na tu si šálu neberu.

Divadelníky – a to jistě nejen hronovské – zajímá jiné Vaše výrazné gesto. V půli července jste jmenoval nového ředitele pražského Národního divadla.

Nového ředitele jsem zvolil na základě výsledků výběrového řízení. Posoudil jsem jednotlivá vyjádření členů komise, přečetl jsem si jednotlivé projekty, promluvil jsem s jednotlivými aktéry a řekl jsem si, že realizovat mou představu o zásadní proměně Národního divadla v instituci jiného typu může z těch tří kandidátů, kteří přicházeli v úvahu, neboť každý obdržel od členů komise tři hlasy (Jiří Srstka – současný ředitel ND, Jan Burian – současný ředitel DJKT Plzeň, Daniel Dvořák – současný ředitel Státní opery Praha), jenom Daniel Dvořák. Proto jsem rozhodl, jak jsem rozhodl.

Co od něj jako ředitele ND očekáváte?

V první řadě, že dá do pořádku ten barák ekonomicky. Za druhé – pokud se týká uměleckých záměrů – byl bych rád, kdyby se Národní divadlo zařadilo do kontextu evropských divadelních domů, aby se začalo říkat, že pražské Národní divadlo je divadlo, kde se dělá současné moderní divadlo, a to ve všech zánrech, které toto divadlo obsluhuje.

Nejste jen ministr, který má na starosti českou kulturu, ale i člověk, který kulturu a zvláště divadlo aktivně provozoval a má rád. Jaký byl váš největší divadelní zážitek z poslední doby?

Nedávno jsem byl na návštěvě v Maďarsku a zašel jsem si tam na inscenaci pražského Divadla Na zábradlí, Čechovova Ivanova, jak jej před snad čtyřmi lety připravil Petr Lébl. Viděl jsem tu inscenaci již potřetí, ale když jsem sledoval, jak i Maďaři tomu představení krásně rozumějí, byl jsem velice spokojený. Obrátil jsem oči k nebíčku a děkoval Petrovi, jak tu inscenaci u dělal.

Zde v Hronově jste navštívil dvě inscenace – Ořechovskou Cvočkostory a úpíčko-pražskou Hru o Dorotě. Jak na vás zapůsobily?

Ořechovské jsem viděl již podruhé a velice se mi to líbilo. Já mám tento typ divadelní koláže strašně rád. Navíc, když je to téma kritické, má zasáhnout a provokovat, a Ořechovští říkají, že je to jejich téma, že se to děje v naší rodině, tak o to je to silnější.

To, co jsem viděl jako druhé představení a na co jsem musel hodinu čekat, to se mi nelíbilo. Začínám dokonce teď pochybovat, zda ta jedna a čtvrt hodina byla opravdu technická pauza, anebo zda nás ten pán už nechtěl přivítat na ty své postmodernistické hody. Domnívám se, že z řemesla a tématu se nelze vyhat schválností a já tam vidím schválnost na schválnost.

Mluvil jste o Petru Lébloví, kterého si vážíte. Ale mně připadá Petr Lanta Lébloví velmi blízký – v obrazotvornosti, posunu témat do nečekaných souvislostí, zálibou v hravostech a dokonce i v libosti a ochotnictví. Cítím z něj, jako by byl na stejné startovací ploše jako kdysi Lébl. Jen se zatím pohybuje v amatérských podmínkách, z nichž pramení spousta nedotaženosti. Ale vnáší do amatérského dění současný divadelní jazyk, současné umělecké – jak jste správně řekl postmoderní – myšlení.

Petra Lébla jsem sledoval úplně od jeho začátků a můžu říct, že nikdy neudělal inscenaci, která by byla tak rozpadlá jako tato. Mluví teď o technice, o řemesle. Oni v podstatě dělají přednost z toho, že jim vypadává text, že když mluví herec A, tak mu nikdo neodpovídá, anebo až za zbytečnou pauzou, a podobně. A už vůbec si nemyslím, že je možné, aby během inscenace byl uprostřed opuštěn původní výklad, protože už režisér neví, jak dál. Chvilí tedy dělá něco jiného, a pak se k tomu původnímu vrací. Možná to je ta postmoderna, ale dovolte mi, aby se mi to nelíbilo. To jste na Hronov vybral Vy?

Ano, ale...

Vladimír Hulec

KOLIK TO STOJÍ?

Tiskové konference na zahájení festivalu se kromě ministra kultury ČR zúčastnili zástupci organizátorů Jiráskova hronova – M. Houštěk a I. Richterová za KRUH, H. Nedvěďová za město Hronov, L. Láznovská a M. Strotzer za ARTAMU. Prvním tématem byly finance. Miroslav Houštěk odhadl celkový rozpočet festivalu na 1 milion Kč s tím, že finanční zabezpečení bylo v tomto roce lepší než v předcházejících letech. Z celkové částky si občanské sdružení kruh zajistilo cca 1/3 z vlastních zdrojů, 200 000 z příjmů festivalu a zbytek ze sponzoringu. Stát se podílí na financování téměř 50 %, z toho MK dává 410 000 Kč, 40 000 Kč dává ARTAMA a 20 000 Kč získal festival jako dar Senátu zásluhou Petra Pitharta. Letos byla tedy státní podpora nejvyšší za poslední roky, nepočítáme-li loňský mezinárodní, a tedy mimořádný ročník. Pro ilustraci: 1998 - 230 000 Kč, 1999 - 175 000 Kč a 2000 - 510 000 Kč. Nad festivalem převzala záštitu Česká komise UNESCO. V příštím roce však hrozí nebezpečí, v podobě neschválení státního rozpočtu a tedy rozpočtového provizoria. V tomto případě by MK vzhledem k omezením nemělo možnost festivalu podpořit. To by si vyžádalo operativní přístup od města - nutnost omezit rozsah festivalu a vynaložit na něj větší podíl. Dalším zdrojem by mohl být sponzoring.

koz

NAD RÁNEM

No, už je zase půl třetí, a my máme za sebou den plný vřelých zážitků, představení, ochutnávky kávy a nejrůznějších dobrot, které poskytují hronovská pohostinství. Dorazila nám posila – Vláda Hulec, kterému jsme uložili zaměřit pozornost na VIP osobnosti. Vzhledem k tomu, že Hulec byl čerstvý (letos nejel na kole), a zároveň je to osoba známá tím, že usilovně brání různé kontroverzní projekty, hned se pustil do diskuze s jedním současným a druhým bývalým ministrem a okamžitě o tom se sepsal svědectví. Dnes jsme ho vyslali na diskuzní semináře, kde se chystá nejen poslouchat, ale i sám diskutovat. Ostatní členové redakce se věnovali lovení různých drbů, ověřování kuriozit (řeka již je napuštěná, Jirásek osvětlen stále stejně). Takže dnes doporučujeme kromě pobytu v uzavřených místnostech vydat se do parku a vzdát v 17.45 Poctu Aloisu Jiráskovi (zahraje vám k tomu žesťování skupina ZUS Hronov). Ještě připomínáme – vedle divadla je Zed nářků (ale zatím nikdo nenařiká, je snad všechno tak báječné?) a ve foyeru sálu J. Čapka naše „krabice“ na Vaše soutěžní odpovědi!

Jana

BETICKÝ KOUTEK

Nejprve bylo slavnostní přijetí na radnici. Starostka Hronova Hana Nedvěďová v dlouhých fialových šatech přivítala oficiální hosty festivalu - Pavla Dostála, ministra kultury ČR, Ing. Pavla Bradíka, hejtmána Královéhradeckého kraje, Jana Linhartu, pracovníka kulturního odboru Okresního úřadu v Náchodě, Mgr. Zdeňku Horníkovou a Josefa Ježka, poslance Parlamentu ČR, Milana Kupku, za kancléř předsedy Senátu ČR, Lenku Láznovskou, z ARTAMA Praha, PhDr. Zuzanu Malcovou a JUDr. Magdu Hůrkovou z MK.

Z domácích byli přítomni kromě starostky Ing. Josef Jankovič, místostarosta, MUDr. Anna Klikarová a ThMgr. Olga Libalová, členky Rady, Eva Manolová, členka zastupitelstva a Ing. Miroslav Houštěk. Hosté se nejprve zaplali do pamětní knihy města Hronova, po krátkém projevu ministra kultury a po příchodu se věnovali neformální zábavě. koz

Protože vážné rodinné důvody mi zabránily zúčastnit se Jiráskova Hronova po 36., dovoluji si touto cestou pozdravit všechny účastníky letošního ročníku a popřát hrajícím souborům „zlomte vaz“ na prknech hronovských jevišť, seminaristům hodně tvůrčího elánu a nadšení, a všem ostatním hodně radosti ze zhlédnutých inscenací, z přátelských setkání a diskusí ve všech koutech krásného města Hronova.

Zdraví Vás Vlastimil Ondráček,
předseda SČDO

Možná nostalgické vzpomínky přivedly ministra Dostála na představení Orechovského divadla. Sám kabarety režíroval v ochotnickém souboru Skumafka v Olomouci. Svůj jevištní křest si pod jeho režii odbyli Hana Maciuchová a Jan Kaňza.

Divadelní soubor Nejhodnější medvídků spolu s Divadlem na tahu odehrávají inscenaci. Ještě žiju s placatkou, věšákem a čepicí nebo Ještě žiju s plácačkou, věšákem a čepicí... Co je pravda? Čepice a věšák jsou jasně dané. Nejvíce mate placatka a plácačka. Marně hledám společný kořen obou slov, ale nedaří se. Organizační výbor se omlouvá za způsobené zmatky, protože v různých materiálech jsou uváděny střídavě oba názvy. Mystifikaci umocňuje skutečnost, že obě rekvizity se ve hře vyskytují a jak se shodli ti, kdo představení již viděli, nelze jednoznačně určit, která z nich je důležitější.

Zda hlavním chodem při Večeři s oficiálními hosty byl právě krajový Pavlišovský řízek, se redakci nepodařilo zjistit. S jistotou však víme, že jedním z podávaných nápojů byla coca cola. Přesvědčila nás o tom róba Lenky Láznovské. Čerstvá hnědá skvrna od tohoto karamelového nápoje se na bílých šatech nedala skrýt, ani důkladně vyčistit. Lenka tak pokračovala v letošní tradici polévání, kterou včera otevřela místní starostka.

Dvakrát z úst starostky Hany Nedvědové: Při včerejším proslovu u slavnostního ohně přivítala Lenku Láznovku, ředitelku ARTAMY.

Dále srdečně vítala levičáky ze Slovenska. Tedy soubor z města Levice (Tam snad žijí Levičané, diví se kolega v redakci). Tak schválně, co si myslíte vy?

Účastníci Hronovského festivalu si opět nevylepší jídelníček čerstvými uzeninami. Jako každoročně, i letos je prodejna řeznictví na náměstí uzavřena. Tomuto stavu nezabrání ani předpoklad vyšší tržby. Dovolená se holt někdy vybrat musí!

Jak zpívá Slavíkův SLAVÍK? Odpověď zní, že dobře. Co dobře? Brilantně!

Než Slavík ze Zlivu započne pěti pětkrát pět peněz, pohlédneme na kruhový koberec, kruh světa příběhu i světa našeho, v němž dominuje barva rudé krvavé jak historie a v pozadí hrozí katana v černě lakovaném pouzdru barvy smrti. Kolem načínčané polštáře, však zpod nich vykukují jakési dráty, tedy určitě loutky, tedy ikony lidí. To jen na počátek. Není to sice důležitý okamžik inscenace, ale zcela opomenout scénografické sdělení nelze.

U Slavíkova SLAVÍKA není nejdůležitější příběh. Také není interpretován, vykládán. Příběh je důležitý pro to,

co do něj jest vkládáno, k jakým postojům, k zaujímání vztahu lidem z HUDRADLA slouží. Jak přes něj interpretují, vykládají svět kolem sebe. Já vím, zní to poněkud krkolomně, ale zmiňuji se o tom proto, že v této inscenaci pro mne Mirek Slavík došel ve výkladu a v osobitějším vkladu sebe a svých přátel nejdále. A to v tom, jak je SLAVÍK více vrstevnatý. Jen tak zběžně na ukázkou, jak podle potřeby estetické i podle potřeby etické, ve významu a smyslu používá konkrétní vyjadřovací prostředky. Abstraktní krajina a les a moře ležící pod císařským palácem (už to je téma), plus zcela konkrétní zvonicí zvoneček ukazující na jedinou jedinečnost. Děti,

herci, přátelé – jak komu libo – z HUDRADLA svého SLAVÍKA za spoluúčasti Slavíka tu epicky vyprávějí, tu ukazují, tu komentují. Vyjadřovací herecké prostředky jsou nejsilnější v ukazování a komentování, tedy v okamžicích, kdy si na postavy hrají, kdy je nahlížejí zvenku, kdy k nim dokonce zaujímají osobní postoje, do nich dokonce prosakují skutečné či „skutečné příběhové“ animozity jednotlivců. V okamžiku psychologického ztotožnění, tedy v okamžicích, kdy si na postavu nehrají, ale postavou se stávají, nastává jistá rozpačitost, nepravděpodobnost sdělení i zážitku. Naštěstí se jedná o časově velmi krátké sekvence, a po jednom shlédnutí dokonce napadá, jestli v tom – tedy v oné nepravděpodobnosti – není ještě další sdělovací rovina, zatím pro mne ukrytá, nebo od Slavíka zatím jevištně ne zcela zřetelně artikulovaná. Možná je to omyl, ale SLAVÍK je skutečně divadlem, to znamená, uspořádaným znakovým systémem, který s námi komunikuje. Je jen dobře, že z přímého hraní postavy umí interpreti přejít do jiné podoby hraní postavy, a to prostředky loutkového divadla, kde tak získají odstup pro sdělení postojů, i k hraní nad textem a mimo text. Neustálé prolínání rovin vyjadřovacích prostředků je divadelně zajímavé a divácky vděčné, nehledě na možnost oslovení diváka a sdělení tématu. Proto jsem na počátku řekl, že nejde až tak o příběh, jako o smysl postojů k příběhu, a přes to k postojům ke světu. Teď by šlo rozebírat a těšit se mnohým, jako víceznačným tématem turistů z bedekry, kteří přinášejí informace, jak nás vidí svět, co přes ně teprve objevujeme, jak jsou omylní, trapní, vlezlí, a přesto zůstávají zrcadlem. A dále, jak funguje tento loutkový plán v okamžiku, kdy se spojí vize turistů s vizí dvořanů jdoucích k moři za Slavíkem. Neboť s touto vizí, s obrazem, který v nás z předchozí situace ulpěl, je vědomě pracováno. Vůbec obrazová složka inscenace, její vícevrstevnatost hodnot (estetických i etických), je zážitek. Vzpomeňte jak vícevýznamovým obrazem je sdělení situace, kdy se Císař dozví, že mechanický Slavík Made in Japan je neopravitelný, trefí ho šlak, a co následuje.

A pro mne neméně důležitá je rovina, která ukazuje na českou uličku české dramatické výchovy a všech jejích přívlastků. Slavíkův SLAVÍK je odpovědí, kterou nelze pominout, odpovědí navíc hyperbolizovanou, schopnou sebeironie a ne umanuté sebestřednosti. Proto nemohu než říci: SLA – VÍK, MI – REK, BRA – VO!

Vladimír Zajíc

Rozhodně nepřeslavíkováno...

Člověk má mít v životě své jistoty – na řízení je nejlepší pivo, lépe bez zkumavky než s ní, Hudradlo dělá dobré divadlo. Mirek Slavík hraje Slavíka, slovní hříčka se nabízí a jen zasvěcení tuší, že některé repliky této inscenace neslouží jen Andersenovu příběhu, ale odkazují k situaci Hudradla a jeho dlouholetému postavení v našem divadle hraném dětmi obecněji. Inscenace sama pracuje volně se známou pohádkou H. CH. Andersena. Zachovává podstatu syžetu a pokouší se divadelními prostředky sdělit její poselství: Žádná, byť sebedokonalější technická hračka, nemůže nahradit vztah dvou živých bytostí. Hudradlo přitom využívá léty odzkoušené metody tzv. kolektivního vypravěče, jehož roli tu plní pět děvčat. To, jak rychle dokážou navázat kontakt s divákem, jak během několika vteřin vytvoří jen jakoby mimochodem situaci „hraní si na příběh“ se všemi těmi drobnými slovními i mimoslovními komentáři, hraní, které jim potom bez dalšího vysvětlování umožní vstoupit do rolí a zase z nich vystoupit, jinými slovy, jak jednoduše nám nabídnou klíč ke vnímání, to je jedna z dovedností, jimiž Hudradlo léta vládne a jež jsou příčinou jeho úspěchu. Princip hry je zachován i dál – když se popisuje zahrada, když se objeví loutkový turista („Inu Čičiani...“) Jednoduché loutky s jednoduchým slovním doprovodem by příběh sám nijak neposunovaly a sloužily by spíše jako lehká aktualizace, kdyby stejným prostředkem nebyli později zobrazení i rádcové. Tady ta jejich loutkovost dostává význam, který už příběhu slouží. Dalším nositelem tématu je zvukový plán. Zpěv slavíka.

František Zborník

O.Ř.E.C.H.O.V. (Cvokstory)

Obecně obľíbený originálny Ořechov. Oblasť obdivuhodných osobností. Ohromné ovace. Okamžitý ohlas. Opulentný opus o okolodoucím období. Ošemetné ovšem. Občas očividné otázky.

Řádná řachanda. Řízené řádění. Řízný řez. Řeřavý řev. Říčný řidící. Řeka řehotu.

Evidentní energie. Excelentní excesy exhibičních expertů. Eventuelní evokace emancipovaných emocí expresně exkomunikovány. Endéer, Eneser, Eseser – Evropa existující elegantně eskalovanými efekty epoch.

Cukerínové citýrování citátů. Citelné cosi, co cukavě cucá city ctěného cirku. Cloumání celebritami. Civění celým celkem.

Hudebnost hodně hodnotná. Hladivé hlasy. Hojná hybnost. Holahej! Hle, hopsající Hitler, husákovské hudební, hybridní hlavonožci historických hrdinů. Hu! Hlavně hutné hemžení, horečnatý hukot, humoristická hejblata, hambatá halekání. Ha ha ha. (?) Hektický heslář harašivých hloupůstek. Hubený hněv hladového. Hledání hlavního.

Opakování očividných omylů. Obrovské oblasti oblak opět opuštěny. Ó, osudové otálení...Ošidné omamnosti. Ohromování okouzlených občanů. Oj, oplakávání obrazů.

Výrazné výtvarnění ve všem. Vím. Vzácná vedenost vůlí. Vím. Všeliké volání všude. Veliké vítání. Vrnivé vyzvání. Vřak ve všeobecnou veselou vřavu vniká vřravá vize: vidíme vskutku veliké vítězství!

Radovan Lipus

Cvokstory aneb Cvo XX.st.ory

Alegória je umelecký prostriedok, ktorý miluje bájky, estrády a prvomájové sprievody. Je robustná, narobí veľa hrmotu a obľieka sa do krikľavých farieb. Vidieť a počuť ju môžeme už z veľkej diaľky a nepochopíme ju iba ak omylom. Ale s divadlom sa nemá rada. Alegória je totiž zvyčajne tak prvoplánovo druhoplánová, že mizne napätie vyplývajúce zo vzťahu viditeľného a vo viditeľnom skrytého. Divák prestáva byť spoluúčastníkom v odhaľovaní tajomstva. Je to akoby sme išli lúštiť krížovku s tajničkou, veľkú na dve strany, zobrali si plniť radostného očakávania do ruky pero a zistili by sme, že tajnička je už vypísaná tučnými červenými písmenami.

Alegória má najväčší úspech vtedy, ak všetci niečo vieme, ale nikto z nás to nesmie povedať verejne a nahlas. Sú totiž myšlienky, ktoré je mimoriadne dôležité povedať napriek tomu, že ich všetci alebo takmer všetci poznajú. To je však skôr spoločensko-historický fenomén, nie umelecký (za všetky príklady uvediem Orwellovu Farmu zvierat). Ak sa pominú spoločenské dôvody, ktoré použitie alegórie v divadle (atď.) ospravedlňujú, a niekedy až vynucujú, hrozí nám pri jej hojnom používaní nebezpečenstvo, že akákoľvek téma sa nám okamžite premení na tézu. No a téza je vynikajúca na plagáty alebo do parlamentu, nie do divadla.

Z dôvodu vyššie uvedeného teda, žiaľ, nedokážem akceptovať orechovský pokus o českú rodinu Forrestgumpovcov. Nechápem totiž to najpodstatnejšie – prečo hrali to, čo hrali. Pociť, ktorý mal pravdepodobne u mňa nastať – že 20. storočie je storočie charakteristické zabíjaním (a tým, v čom prameni), aj s následnou sebareflexiou a (nech mi to krásna priateľka Postmoderna odpustí!) katarziou – nenastal. Už len preto, že som drvivú väčšinu svojho doterajšieho života prežil v inkriminovanom storočí, a nesťažujem si. Ale hlavne preto, že výber a radenie historických faktov v scenári bol neúnosne tendenčný a v mnohom aj nepresný a zavádzajúci, že rodina fungovala iba ako rámec, nie ako zdroj dramatických situácií vyplývajúcich z divadelne motivovaných vzťahov medzi jej jednotlivými členmi.

Do miernych rozpakov ma u „Ořechovcov“ priviedlo až príliš nečisté intonovanie pri pesničkách.

Určite však dokážem akceptovať radosť a nasadenie aktérov orechovského pokusu o kabaret (estrádu s divadelnými prvkami?), viditeľnú priamo pri predstavení a odstopovateľnú cez toto aj vo fáze prípravy, čo som s nimi, napriek uvedeným výhradám, ako divák veľmi rád zdieľal.

Karol Horváth

ANKETA

A jaký vztah mají k Jiráskovu dílu současníci?

Milan Uhde: „Chápu Jiráskovo dílo jako výron doby, kdy šlo o bytí a nebytí národa.“

Hana Nedvědová, starostka Hronova: „Nepatří k mé oblíbené četbě, ale znám samozřejmě jeho díla z dětství.“

Lenka Láznovská, předsedkyně české sekce IATA: „Aktuálně Jiráska nečtu, ale přečetla jsem ho celého.“

Ladislav Hladký, pracovník OM Náchod: „Čtu Jirásku, některé věci čtu znovu – Poklad, Sousedy, Z mých pamětí. Nedávno jsem opět sáhl v muzeu po prvním dílu F. L. Věka a začal jsem se tak, že mi ujel vlak.“

SOUTĚŽ

Otázka dva (2), Vopros vtoroj (2), Question Two (2), Frage Zwei (2)

Druhý den prochází žaludkem. Což takhle dát si krajové jídlo? Svítek, kyselo, kuba, cmunda, báb, kulajda... Pavlišovský řízek. Kdo očekává, že otázka bude znít, které z vyjmenovaných je krajové, ať čeká.

Redakce se ptá:

Čím je zvláštní poslední zmiňované jídlo - Pavlišovský řízek?

Odpovědi vhaďte do krabice s nápisem ANKETA, BOMBY NE!, SOUTĚŽ, SŮTAŽ. Případně předejte v redakci na jakémkoli listku s uvedením základních údajů (příjmení, jméno, adresa, telefon) nejpozději do pondělí 15.00.

Ceny: Semifinalisté jednotlivých kol získají Univerzální přátelský kalendář výtvarníka Rostislava Pospíšila. Kalendář je určen pro město i venkov, dílnu i úřad, hory i údolí.

Vzhľadom k tomu, že sál Josefa Čapka je nejbližší naší redakce, máme nabídku zdejšího baru nejprověřenější. Prostředí tentokrát vyzdobené papírovým mořem a desítkama lodiček, láká k posezení svou strategickou pozicí v blízkosti všech důležitých bodů festivalu. S kávou je zde ovšem chuťově poněkud horší. Vyzkoušeli jsme téměř všechny alternativy, ale upřímně řečeno – je to spíše nouzovka. Lakonické označení „Káva-šálek 12 Kč“ zahrnuje nabídku jak kávy turecké, tak i překapávané. Obě jsou sice poctivé, silné, ale příliš si nepochutnáte. V nabídce je ještě vídeňská (20 Kč), alžírská (25) a kapučino (15). Kapučino – instantní ze sáčku s umělou šlehačkou nahore, je příliš sladké a ta umělost je cítit. To se raději zaměřte na studené nápoje – barevně láká nabídka koktejlů. Vyzkoušela jsem žlutomodrou Lagunu za 45 Kč. Umelecký vizuální dojem 100%, chuťově 70%.
Jana

RECENZE

Hra o Dorotě

Když jsem před lety poprvé viděl představení Společnosti dr. Krásky, pod nímž jako režisér byl podepsán Petr Lanta, tak jsem asi tak v jeho polovině pochopil, že mám před sebou tak říkajíc „přírodní“ divadelní talent, který se musí brát jako duha nebo niagarské vodopády. Rozestírá a chrlí jednotlivé nápady, aniž by se zabýval řádem a smyslem celku. Vždycky jsem takto páně Lantova představení bral a nikdy jsem se nesnažil vtěsnat je do nějakých běžných a známých pravidel a konvencí a tím méně je v nich posuzovat. Na druhé straně jsem však vždycky věděl, že se tu pohybujeme těsně na hranici – a někdy i za ní – „insitního divadla“. A protože – což je teoretický oříšek největšího kalibru, proč tomu tak je – na rozdíl od jiných druhů umění v divadle insitnost není možná, tak jsem vždycky také věděl, že se můžeme nadít nejrůznějších překvapení, které si ani nemůžeme představit. Což se také stávalo. A upřímně řečeno: nikdy mne nenapadlo, že některá inscenace Petra Lanty vzhledem ke své neuchopitelné „netvarovanosti“ (to slovo je strašné, ale jiné mě nenapadá) a nepředvídatelné proměnlivosti projde sítím všech soutěžních kol a ocitne se na JH.

A ejhle, stalo se: Praha ji poslala na Písek a Hra o Dorotě se hraje na jevišti Jiráskova divadla, a já se teď, krátce po představení ve 22.45, musím pokoušet cosi o této inscenaci napsat. I když bych o tom všem potřeboval pořádně delší dobu přemýšlet, a pak krok za krokem popsat, co jsem viděl, a poté se snažit nějak to pojmenovat. Což si ovšem nemohu dovolit, a tak musím zachytit jen pár prvních dojmů a jakýchsi „polomyšlenek“. Ta první směřuje k tomu, že si v kontextu JH uvědomuji, že ten „přírodní“ divadelní talent přišel, aby naplnil dobu, která se vlastně vzpírá řádu. Prostě Petr Lanta se potkal s touto dobou, a poté co nasbíral jistou dávku divadelních zkušeností a ledacos se také o divadle dověděl, svou inscenaci Hry o Dorotě, v níž opět chrlí své nápady, nestaraje o jejich celistvé uspořádání, realizuje – aniž by o to vědomě usiloval, aniž by s něčím takovým počítal, protože jeho vztah k divadlu je tak upřímně čistý, až by se dalo mluvit o jakési pokorné prostotě – téměř jakýsi programový manifest, v němž se dávají tradice (sousedské divadlo) a moderní divadlo (E. F. Burian) potká s tím podivným chaosem počínajícího 21. století. Petr Lanta má pro to základní předpoklad. Ten jeho „přírodní“ talent spočívá totiž v tom, že vidí, chápe a uskutečňuje divadlo jaké obraz – tedy jako výtvarné umění. A tedy příliš nepočítá s časem, jež je pro základ divadelního systému důležitý, neboť situace jako rozhodující a prvotní stavební a komunikativní princip potřebuje vždycky časoprostor. A tak Lantovy obrazy na jevišti volně navazují jeden na druhý a narušují podstatně a radikálně princip vyprávění, jež k divadlu také patří a volně plynou vzduchem.

Hra o Dorotě může vzbudit – předpokládám – nadšení a velký zájem stejně jako rozpaky až odpor. Leč asi na 71. JH být musela. Protože i takové je divadlo za našich dnů.

Jan Císař

ANKETA

Za časů Shakespearových hráli ženské role muži. Zajímalo nás, jaký by tahle metoda měla ohlas dnes, a proto jsme se zeptali návštěvníků festivalu:

Je důležité pro práci souboru jeho složení pokud jde o ženy a muže?

Miloš: V našem souboru (ZUŠ) je lepší, když je soubor vyvážený. Jako chlap se nerad situuji do role žen.

Jana: S ženami nemohu pracovat. Všechny jsem ze souboru vyštípala. Pracovně dávám přednost, když jsou tam muži, neboť tolik nedrbou a neplývají časem.

Bára: Když je v souboru více chlapů, je to lepší. Ženy mají větší sklony k partičkování a drbání. Jakmile je v souboru pár kluků, osobností, více motivují.

Marta: Znáám hodně holek, které v souboru dělají problémy. Tudíž by měli být soubory vyvážené.

Pavel: Když jsem režiséroval, tak je dobré, když je to v souboru půl na půl. Oba elementy musí být, aby to bylo vyvážené.

Honza: Určitě je lepší, když je to namíchané a vznikají vztahy mezi klukama a holčkama. Jinak ty vztahy nevznikají a je to ochuzené.

Tomáš: Myslím si, že nejlepší je, když je to namíchané. Nedokážu si představit, že by mohli někde hrát jen ženy nebo jen muži.

Dva členové záteckého souboru Jitřenka:

1. Je lepší když je soubor smíšený, protože má větší šanci něco realizovat a také atmosféra je uvolněnější.

2. Myslím, že je lepší když je soubor smíchaný, ale když není, tak se taky nic neděje. Nerozděluje to, nejvíc záleží na lidech.

Dorota mezi supermarketem a legendou

Málokedy sa stáva, že ideová proklamácia, ktorá sa nachádza v bulletine, sa skoro do písmena zhoduje s výsledným tvarom predstavenia.

Prerazprávať stredoveký morytát súčasným divadelným jazykom nie je jednoduchá úloha. Stretnutie stredovekého naratívneho princípu s kolážovým a klipovým videom súčasníka sa stalo jedným z určujúcich východísk v uchopení výsledného javiskového tvaru.

Populárna hudba (ABBA), stredoveké piesne, klasicistické citácie s orientálnymi prvkami (Mozart), romantická baletná hudba, improvizované bicie, polorecitovaný spev tvoria základnú hudobnú kostru, ktorá predznamenaáva žánrové uchopenie inscenácie.

Parodovanie, zahrávanie so zámerným vypadávaním z roly, proklamované ochotníctvo realizované prostredníctvom permanentnej oscilácie medzi skúškou a predstavením spolu s technickými chybami svetiel a zvuku určujú herecký rozmer inscenačného tvaru.

Scénografické prvky od realitnej koláže (vozíky zo supermarketu, hudobné nástroje používané aj ako rekvizity), cez rôzne kostýmové variácie od minulosti až po súčasnosť, materiály od prírodných až po syntetické, stieranie rozdielu medzi mužským a ženským elementom, toto všetko s vyššie spomenutým určuje stavebný materiál inscenácie a mimovoľne vytvára aj jej ideovú kostru.

Zorganizovať takto zložitú štruktúru, ktorá so sebou prináša množstvo významových konotácií a rôznych prešahov vyžaduje jasné režižné videnie, cit pre temporytmus, schopnosť dobudovať a jasne pomenovať situácie a udržať celkovú stavebnú klenbu predstavenia.

Napriek tomu, že chápem, ako som spomenul, že ide o permanentnú improvizáciu a zámerné technické nedostatky, nie je možné odpustiť nezrozumiteľnosť javiskovej reči a fakt, že herec, ktorému sa nedá rozumieť je ešte aj zle nasvetený, až do takej miery, že nepracuje ani jeho mimika. Tieto základné komunikačné nedostatky medzi scénou a hľadiskom vytvárajú komunikačný útlm, ktorý miestami zapríčiňuje až zastavenie inscenačnej linky.

Napriek rôznorodosti hereckých, speváckych a pohybových dispozícií jednotlivých členov súboru sa režisérovi podarilo navodiť predstavu, že kolektív je vedený základnou ideou, a to pokusom vypovedať prostredníctvom stredovekej legendy o súčasnom zmätenom svete.

Navzdory na prvý pohľad neprehľadnej koláži a montáži scénických reflexií, klipov a parodizujúcich výstupov zostal základný zámer hrať o čistote ľudskej duše v kontrovernej súčasnosti dostatočne čitateľný.

Ján Zavarský

CO SE KLUBE

Josef Brůček, moderátor dopoledního diskuzního klubu a prof. Dr. Jan Císar, Csc. z odpoledního Problémového klubu, nám prozradili, jak letos budou vypadat diskuzní kluby:

JB: Náš diskuzní klub je určen pro zájemci z řad ochotníků, kteří si chtějí jen tak popovídat o inscenacích. Asi nebudeme hodnotit. Půjde spíše o to, klást otázky a hledat na ně odpovědi. A pakliže najdeme nějakou odpověď, měli bychom si říci, proč to tak je. Např. tohle se mi zdálo zvláštní nebo geniální a proč se mi to tak zdálo...

Jde o to, abychom se o tom naučili mluvit. Lidé mohli nabýt názoru, že se na vrcholného přehlídky nemohou o těch inscenacích pobavit v jednom společném klubku, a z tohoto důvodu byla vlastně tato záležitost vybudována. Mojím úkolem je diskuzi z pozadí fídit, případně z počátku vyprovokovat nějaký názor, povzbudit diskutující. Pokaždé by tam měl být jeden člen Problémového klubu, profesionál - kdybychom tam říkali hodně velké blbosti, tak by měl zasáhnout, popřípadě nám pomoci zformulovat či pojmenovat některé ty naše názory.

I když někteří lidé přijeli přímo jako účastníci toho diskuzního klubu, je otevřený všem přichozím...

JC: Když vznikl diskuzní klub, což je naprostá novinka, kde se budou podrobně probírat všechny inscenace za účasti nejširší veřejnosti, která se dostaví, my jsme se rozhodli, že se pokusíme konečně nějak ospravedlnit ten název „problémový“. Že se tedy budeme věnovat takovým obecnějším otázkám, které vyplývají z některých představení. Říkám záměrně z některých, protože to znamená, že se nebudeme věnovat zcela systematicky všem inscenacím, nýbrž si budeme vybírat především ty, které skutečně jsou takové, že nám nabídnou nějaký materiál k širším úvahám širšího kontextu. Možná, že se to nepovede, možná že se to může stát záležitostí, která se ukáže ne zrovna přijatelnou, ale chceme se pokusit - mluvit o problémech, ne o inscenacích,

Ve výstavní síni Jiráskova divadla byla otevřena výstava ke 150. výročí narození Aloise Jiráska, kterou pořádá Okresní muzeum v Náchodě. Vernisáž zahájil už oblíbený ing. Miroslav Houštěk a Dětský sbor ZUŠ v Hronově pod vedením učitelky Zuzany Majerové se postaral o hudební bloky. Místní i přespolní celebrity si vyslechly se zájmem projev autora výstavy PhDr. Ladislava Hladkého z náhodského muzea, který hovořil o různých dobových výkladech Jiráskova díla a jeho osobnosti. Na výstavě, jejíž výtvarné realizace se ujal Zdeněk Halíř, najdete nejen dokumenty a obrázky, ale i celého Jiráska sedícího ve vitrině ve svém vlastním oděvu, který byl zapůjčen Památkovým ústavem národního písemnictví a který vzbudil největší pozornost. Výstava potrvá do konce září.

CO VY NA TO ?

ŠAMPAŇSKÉ S MINISTRY

Nestává se často, aby člověk seděl u jednoho stolu s dvěma ministry kultury. Včera po Hře o Dorotě se mi to podařilo. Navíc mi oba láli (viz rozhovor s Pavlem Dostálem na jiném místě tohoto listu), což je docela příjemné. O divadlo je třeba se poprat, nebo ne? „Klidně se perte, pane Hulče,“ řekl mi Milan Uhde, bývalý ministr kultury, „já si ale myslím, že prát by se s tématem měli sami tvůrci. Neboť i pro mne je divadlo především zápas, a často bolestný. Je to zápas o dílo. Ale mně přišlo, že oni si tam dělají, co chtějí. Jeden přijde, něco řekne a zase odejde. To by se tam mohl klidně vykálet a bylo by to stejné. Oni to téma, které je pro mě o člověku, který se nedá ničím zkořumpovat, za žádnou cenu, i za cenu života, převrátil, vysmáli se mu. Klidně ať to dělají, ale mě to nezajímá.“ „Ale vždyť to je hra, krásná hra významů a falešných stop, vtipná, chytrá a umně poskládaná...“ Pro mě je postmoderna konec moderny. Do absolutních extrémů dotáhla koncept, že všechno je možné. Ano, možná je to hra. Hra, ve které už nejsou žádná pravidla. Jsou to karty, které můžete převracet, hrát s nimi jakkoli, dělat si, co chcete, ale já bych na takové představení - kdybych věděl, jaké bude - nikdy dobrovolně nešel.“ „A vidíte, pro mě to bylo vzrušující, aktuální, živé - i když v mnohém nedotažené - představení,“ polemizoval jsem. „Já se s vámi, pane Hulče, prát nebudu, vždyť už jsem starý a asi současnému divadlu nerozumím.“ No právě... nesli šampaňské. hul

Východočeská plynárenská a.s.
Hradec Králové

VÝCHODOČESKÁ ENERGETIKA, a.s.
HRADEC KRÁLOVÉ

ZÍTRA JE TAKY DEN

Od 9.00 do 13.00 hod.
Učebny semináře a dílny KnMD

SPŠ od 9.00 do 12.00 hod.
Rozborový seminář SČDO

Malý sál JD v 10.00 hod.
Diskuzní klub

Přednáš. sál Měst. knihovny ve 12.00 h.
Seminář o novém autorském zákonu

Malý sál JD ve 14.00 hod.
Problémový klub

Sál Josefa Čapka ve 14.00 a 16.30
N. M. Hradec Králové
S. T. Gyros: Chilliasta

Jiráskovo divadlo v 16.30 a 20.00 hod.
DK Jirásek Česká Lípa
Václav Klapka: Odysseova cesta

Park A. Jiráska v 17.00 hod.
Promenádní koncert dechové hudby Hronov

Husův sbor v 18.00 hod.
Recitál I. Mojžíškově
Letní povídání s písničkou

Schody Jiráskova divadla v 19.00 hod.
Vítání souborů
Divadlo Jesličky H.K.; LS DNO H.K.;
DS Hvozdná

Sál Josefa Čapka ve 20.00 a 22.00 hod.
Divadlo poezie ÚTULEK Brno
Leoš Slanina: Návštěva u ministra

Park A. Jiráska ve 20.00 hod.
ZUŠ Hronov
Jánošík - muzikál

Park A. Jiráska ve 21.00 hod.
Koncert skupiny RUM P.S. Brno
a STOLETÍ NUDY

Malý sál JD ve 22.30 hod
ZUŠ Praha 5
Kočka na kolejích

Sál Josefa Čapka ve 23.00 hod.
Divadelní klub
Poděkování souborům

Zpravodaj 71. Jiráskova Hronova
vydává organizační štáb
Šéfredaktor: Jana Soprová
Redakce: Helena Kozlová, Vladimír Hulec,
Josef Mesy Meszáros, Zdeněk A. Tichý
Výtvarník: Rostislav Pospíšil
Fotograf: Ivo Mičkal
Sazba: Marek Zhibo
Oficiální stránky festivalu:
<http://jiraskuv.hronov.cz>
On-line zpravodajství z festivalu:
<http://www.scena.cz>
Tisk Grafické závody Hronov, s.r.o.
Cena 5 Kč